

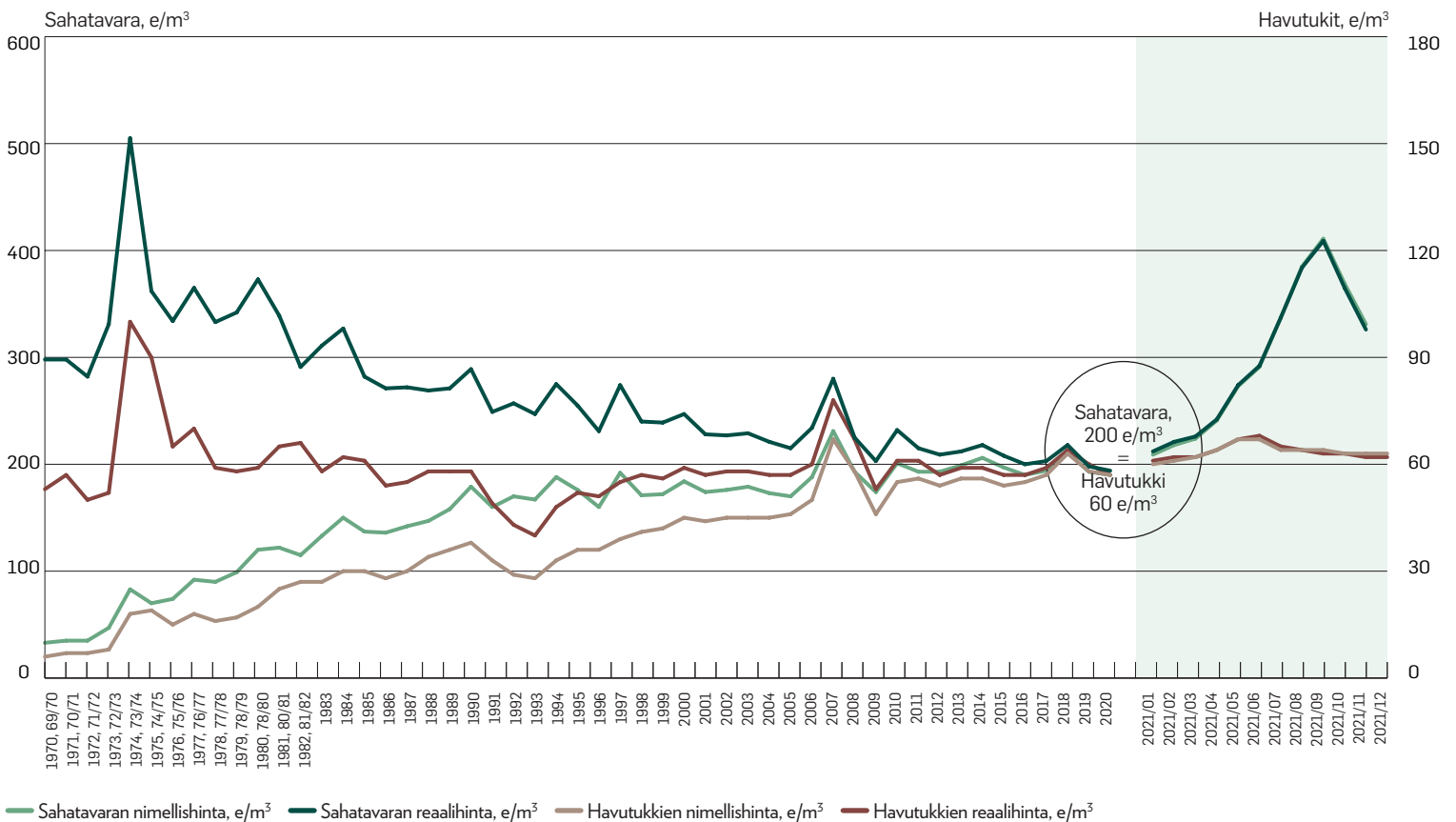
Miten suhtautua inflaatioon?

Inflaation ja puun hintojen välittömin yhteys muodostuu sitä kautta, että metsänomistajat maksavat puunmyyntituloilla kulutusmenojaan, kirjoittaa Luonnonvarakeskuksen tutkija Jussi Leppänen.

Teksti ja graafaineisto JUSSI LEPPÄNEN | Graafi AINO SAARIKIVI

Sahatavaran vientihinnat ja havutukkien kantohinnat 1970–2021

LÄHDE
Luonnonvarakeskus

Vasen akseli: Sahatavaran keskimääräinen vuosittainen 1970–2020 ja kuukausittainen tammi-marraskuun 2021 vientihinta (euroa/m³). Oikea akseli: Havutukien (mäntytukki, kuusitukki) keskimääräiset hakkuuvuosittaiset 1969/70–1981/82, vuosittaiset 1983–2020 ja kuukausittaiset tammi-joulukuun 2021 kantohinnat (euroa/m³). Vihreä alue koskee vuotta 2021. Vaaleanvihreä ja vaaleanruskea aikasarja ovat nimellishintoja ja tummanvihreä ja tummanruskea aikasarja inflaatiolla korjattuja reaalihintoja vuoden 2021 rahanarvossa (elinkustannusindeksi).

Viime aikoina inflaatio eli rahan ostovoiman heikkeneminen on kiihtynyt merkittävästi. Eurostatin mukaan tammikuun 2022 inflaatioksi mitattiin Suomessa 3,4 prosenttia ja Euroopassa euroalueella yli viisi prosenttia, kun vertailukohtana on vuoden 2021 tammikuun hintataso.

Viimeksi kuluttajahintojen muutoksella mitattu inflaatio on ollut Suomessa keskimääräistä korkeammalla eli 3–4 prosentin tasolla vuosina 2007–2008 ja 2011–2012, ennen ja jälkeen finanssikriisin.

Miten metsänomistajien siten pitäisi suhtautua kiihtyneeseen inflaatioon puun historiallisen hintakehityksen valossa?

Kulutuskorin hinta

Olemme jo pidempään totuneet lähes muuttumattomiin hintoihin tai vähintään ”kulutuskorimme” kokonaishinnan hitaaseen muutokseen. Vaikka tiettyjen keskeisten elin-

kustannusten kuten polttoainoiden hinnat ovat välillä nousseet, ne ovat lopulta laskeneet aikaisemmalle tasolle.

Silti 1970- ja 1980-lukujen nopean, viiden tai jopa 15 prosentin inflaation aikaa muistellaan aika ajoin etenkin polttoainoiden ja muun energian hinnannousujen yhteydessä.

Koronapandemia on muuttanut kansalaisten kulutusta, kun erityisesti matkailua ja useiden palvelujen käyttöä on voimakkaasti rajoitettu. Esimerkiksi tee itse -rakentaminen ja -korjaaminen ovat kasvaneet selvästi aikaisemmasta.

Myös puusta valmistetut tuotteet ovat osa inflaatiota mittaavien kuluttajahinta- ja elinkustannusindeksien taustalla olevaa keskimääräistä kulutuskorin, tosin hyvin vähäisessä

määrin kirjojen, sanoma- ja aikakauslehtien sekä asumisen kustannusten kautta.

Puumarkkinoiden välittömämpi yhteys inflaatioon muodostuu sitä kautta, että metsänomistajat maksavat puunmyyntituloilla kulutusmenojaan.

Sahatavaran hintahuippu

Viime vuosi oli puusta valmistetuilla tuotteilla erittäin poikkeuksellinen. Tätä kehitystä on yksinkertaisinta katsoa sahatavaran kautta.

Sahatavarassa keskeiset tuotteet ovat mänty- ja kuusi-sahatavara ja höyläsahatavara. Pitkän aikavälin vientihintojen kehityksen perusteella sahatavaran hintataso ei ole ollut nimellisesti koskaan näin korkea. Reaalinenkin hintataso vetää vertoja 1970-luvulle, kun rahan arvon korjaus tehdään kulutta-

jahintojen muutosta seuraavalla elinkustannusindeksillä.

Myös sahatavaran raaka-aineen eli mänty- ja kuusitukkien kanto hinnat ovat olleet vuonna 2021 ja myös alkuvuonna

2022 tavanomaista korkeammalla tasolla. Toisin kuin sahatavaran vientihinnoissa metsätalouden puolella vuosi 2007 oli havutukkien nimellishinnaltaan yhtä korkealla kuin vuosi 2021.

Suhteessa sahatavaran hintaan havutukkien kanto hinnat eivät nousseet vuonna 2021 samalla tavoin kuin esimerkiksi vuonna 2007 tai 2018.

Sahojen välinen hintakilpailu puun ostamiseksi pysyi viime vuonna maltillisena. Toden näköisenä syynä tähän olivat useilla sahoilla käynnissä olevat poikkeuksellisen mittavat investointihankkeet.

Kuitupuu kärsinyt

Kuten havutukkien kanto hintoja kuvaavat aikasarjat kertovat, lyhyellä aikavälillä puun hinnat eivät ole vakaita, koska niihin

Vuonna 2022 Aarteen Puumarkkinat-palstalla markkinoita analysoivat vierailevat kirjoittajat. Luonnonvarakeskuksen tutkija Jussi Leppänen kirjoittaa Metsäsektorin suhdannekatsaukseen ja -tiedotteeseen puumarkkinoista.

Kuusitukin vuosi

Suomen metsistä hakattiin vuonna 2021 metsäteollisuuden käyttöön 65 miljoonaa kuutiometriä runkopuuta.

Tukkipuuta hakattiin 30,3 miljoonaa kuutiometriä, mistä 16,3 m³ oli kuusitukkia. Myös mäntytukkia hakattiin ennätyspaljon, 12,9 miljoonaa m³.

Hakkuumäärien kasvu tuli pääasiassa yksityismetsistä, Luke kertoo.

vaikuttavat suhdanteet ja puun kysyntä.

Sen sijaan pitkällä aikavälillä havutukkien kanto hinnat ovat olleet suhteellisen vakaita siten, että mäntytukki on hieman menettänyt ja kuusitukki parantanut asemiaan.

Muissa puutavaralajeissa muutokset ovat olleet suurempia. Koivua väheksyttiin vielä 1960-luvulla, ja koivutukkien hintoja alettiin tilastoida vasta hakkuuvuodesta 1973–74 alkaen arvostuksen noustua. Sen jälkeen koivutukki liikkui mäntytukin kanssa samassa hintaluokassa. Nykyään koivutukin kanto hinta on selvästi sekä mäntytukkia että kuusitukkia alhaisempi.

Kuitupuilla kanto hintojen keskinäinen liikkuvuus on muuttunut siten, että mäntykuitu on vaihtanut kaverinsa 1980-luvun alun jälkeen kuusikuidusta koivukuitupuuhun. 1990-luvulta alkaen kaikkien kuitupuiden kanto hinnat ovat laskeneet merkittävästi suhteessa havutukkien kanto hintoihin, ja ne ovat nykyään melko lähellä toisiaan.

Entä korot ja verot?

Taaksepäin katsottuna metsänomistajat ovat selviytyneet inflaatiosta silloin, kun he ovat pystyneet hankkimaan pääosan puunmyyntituloistaan myymällä havutukkeja.

Koska koivutukin ja kuitupuiden kanto hintatasot ovat laskeneet suhteessa havutukkeihin, niiden osalta metsänomistajien on ollut mahdollista saada elinkustannuksien nousua vastaavat puunmyyntitulot vain kasvattamalla hakkuumääriä.

Suomen Pankki varoitteli aikoinaan suomalaisia inflaatiopeikon avulla. Euroon liittymisen jälkeen inflaatiopeikon tehtävä siirtyi Euroopan keskuspankin inflaatiohvirviölle, mutta onneksi tämä hahmo on jäänyt suomalaisille vieraammaksi.

Puunmyyntitulot eivät ole olleet kiihdyttämässä yleistä inflaatiota. Metsänomistajille inflaatiota merkityksellisemmät taloudellisen ympäristön tekijät saattavat olla – nekin inflaatioon liittyvät – markkina-korkotaso sekä metsätalouden kokonaisverotus. ●